

MINISTERSTWO SKARBU PAŃSTWA

Warszawa, dnia 23 września 2014 r.

Podsekretarz Stanu
Urszula Pasławska

MSP/DRiR-GD-561-243/14(DRiR/2742/14)

**Pan
Marek Tramś
Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich**

Szanowny Panie Prezesie!

W odpowiedzi na pismo z dnia 2 września 2014 r. w sprawie *zmiany przepisów prawa w sposób umożliwiający uzyskanie przez jednostki samorządu terytorialnego zmuszone do zwrotu w naturze otrzymanego w wyniku komunalizacji mienia, odpowiedniej rekompensaty finansowej*, pragnę wyjaśnić co następuje.

Kompetencja Ministra Skarbu Państwa w zakresie postępowań związanych z roszczeniami reprivatyzacyjnymi jest ściśle określona przepisami ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. *o komercjalizacji i prywatyzacji* i ogranicza się do gospodarowania środkami państwowego funduszu celowego pn. Fundusz Reprivatyzacji.

Należy pamiętać, iż państwowy fundusz celowy jest jednostką organizacyjną sektora finansów publicznych, której charakterystyczną cechą jest wyodrębnienie ustawowe pod względem organizacyjnym i finansowym w celu gromadzenia środków pieniężnych ze ściśle określonych źródeł i dla realizacji ściśle określonych celów.

Fundusz Reprivatyzacji został powołany ustawą *o komercjalizacji i prywatyzacji* w celu zaspokojenia roszczeń byłych właścicieli mienia przejętego przez Skarb Państwa, w tych przypadkach, w których brak jest możliwości restytucyjnych.

Nawiązując do odpowiedzi udzielonej Panu Staroście Ostrzeszowskiemu w piśmie z dnia 12 czerwca 2014 r. należy podkreślić, iż Minister Skarbu Państwa również zauważa problem *zmieniającego się orzecznictwa sądowego*, które rozszerza nie tylko możliwości uzyskania zwrotu mienia w naturze, ale też w zakresie realizacji roszczeń finansowych

z tytułu nieruchomości bezprawnie znacjonalizowanych oraz tzw. „mienia zabużańskiego”. Jednakże Minister Skarbu Państwa nie jest uprawniony do oceny orzecznictwa sądów powszechnych rozstrzygającego o tym, w jakim przypadku możliwy jest zwrot w naturze własności nieruchomości, a kiedy roszczenie powinno zostać zaspokojone poprzez wypłatę odszkodowania ze środków Funduszu Reprywatyzacji.

W obecnym stanie prawnym brak jest możliwości realizacji ze środków Funduszu Reprywatyzacji „rekompensat finansowych” dla jednostek samorządu terytorialnego z tytułu mienia zwróconego dawnym właścicielom. Stanowiłoby to naruszenie przepisów ustawy *o komercjalizacji i prywatyzacji* określających przeznaczenie środków Funduszu Reprywatyzacji, ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* regulujących zasady tworzenia oraz gospodarki finansowej funduszy celowych jak też mogłoby spotkać się z zarzutem naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

Odnosząc się do stwierdzeń zawartych w nadesłanym wystąpieniu iż „*co do zasady odpowiedzialność za nieprawidłowe działanie powinien ponosić sprawca tego działania*” oraz, że „*Skarb Państwa ponosi konsekwencje niezgodnej z prawem nacjonalizacji*” należy stanowczo podkreślić, iż Minister Skarbu Państwa nie jest organem lub też następcą prawnym organu wydającego orzeczenia nacjonalizacyjne czy też komunalizacyjne. Z tego względu nie może być adresatem roszczeń w przypadku stwierdzenia bezprawności takich orzeczeń.

Szeroko rozumiany Skarb Państwa jako podmiot cywilnoprawnych praw państwa nie może być utożsamiany z organem administracji państwowej – Ministrem Skarbu Państwa.

W zakresie praw majątkowych Skarb Państwa reprezentowany jest przez odpowiednie uprawnione do tego organy, agencje lub jednostki organizacyjne, tzw. *stationes fisci*.

W tym miejscu należy wskazać, iż kwestia roszczeń z tytułu szkody wyrządzonej niezgodną z prawem decyzją administracyjną uregulowana została w art. 417¹ § 2 Kodeksu cywilnego. Przepis ten stanowi, iż jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia lub ostatecznej decyzji, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.

Nie można zatem wykluczyć, że jednostkom samorządu terytorialnego wyposażonym w mienie na podstawie wadliwego orzeczenia administracyjnego przysługuje prawo dochodzenia roszczeń odszkodowawczych od Skarbu Państwa (reprezentowanego przez właściwe statio fisci) z tytułu szkody wyrządzonej takim orzeczeniem, w oparciu o wskazany powyżej zapis Kodeksu cywilnego, na drodze postępowania sądowego.

Nawiązując do kwestii systemowego uregulowania zrekompensowania jednostkom samorządu terytorialnego wydatków związanych z odzyskaniem przez byłych właścicieli nieruchomości bezprawnie znacjonalizowanych przy wykorzystaniu środków Funduszu Reprywatyzacji, należy zaznaczyć, iż stosownie do zapisów ustawy *o finansach publicznych* wszystkie wolne środki Funduszu Reprywatyzacji znajdują się w zarządzaniu terminowym Ministra Finansów. Minister Skarbu Państwa dysponuje jedynie środkami niezbędnymi dla pokrycia bieżących zobowiązań wymagalnych z tytułu prawomocnych wyroków sądowych. Z tego względu wszelkie kwestie dotyczące dysponowania środkami Funduszu Reprywatyzacji, w szczególności w zakresie tworzenia nowych rozwiązań prawnych skutkujących znacznym obciążeniem finansowym, winny podlegać uzgodnieniu z Ministrem Finansów.

Ponadto stosownie do zapisu art. 8 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 4 września 1997 r. *o działach administracji rządowej* to Minister właściwy do spraw finansów publicznych odpowiada, na zasadach, w trybie i w granicach określonych odrębnymi przepisami za finansowanie samorządu terytorialnego.

Z uwagi na powyższe oraz mając na względzie konieczność współdziałania Ministra Skarbu Państwa oraz Ministra Finansów w zakresie gospodarowania środkami zgromadzonymi na rachunku Funduszu Reprywatyzacji, pozwalam sobie przekazać kopię wystąpienia Związku Powiatów Polskich z dnia 2 września 2014 r. do Ministra Finansów z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do podniesionej w wystąpieniu sugestii podjęcia inicjatywy legislacyjnej w zakresie wsparcia finansowego jednostek samorządu terytorialnego z tytułu mienia podlegającego zwrotowi dawnym właścicielom.

z poważaniem

PODSEKRETARZ STANU
am.

Urszula Paślawska

Do wiadomości:
Pani Hanna Majszczyk
Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Finansów